

LO TEATRO CATALÀ

PERIÓDICH SETMANAL INDEPENDENT

ANUNCIS
Y RECLAMS:

A
PREUS CONVENCIONALS

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS
DESTINAT PRINCIPALMENT A FOMENTAR LO PROGRÉS
É INTERESSOS DEL TEATRO DE CATALUNYA

Director: **D. Joan Brú Sanelement**

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ:
CARRER ARIBAU
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. 1'00 pesseta trimestre.
Fora. 1'50 » »

PREU DE CADA NÚMERO

Número corrent. 10 CENTS.
Id. atrassat. 15 »

Decoració del primer acte de la primera obra d' espectacle, posada en lo Teatro Català.

SUMARI.—Als lectors.—*Nostre grabat.*—Los pintors del Teatro Catalá.—*Revistas dramáticas.*—«La boja», tragedia de D. Angel Guimerá, estrenada en Novetats.—«Lo compte de Pallars», tragedia de D. Joan Maluquer y Viladot, estrenada en Romea.—Los fundadors del Teatro Catalá.—*Bellas Arts.*—Entreteniments.—*Aplausos.*—*Protestas.*—*Saló de descans.*—*Cavilacions y Correspondencia particular.*—*Teló d'anuncis.*

ALS LECTORS

Debém una satisfacció als senyors subscriptors y á tots los lectors de nostre periódich, per no haver publicat lo present número en son degut dia.

Com poden véurer al llegirlo, la causa pot servirnos de disculpa; perque no ha sigut altra que nostre afany de correspondrer al favor que se 'ns dispensa.

Havém volgut millorar la part tipogràfica, y pera lograrho no ha pogut sortir ab puntualitat lo periódich aquesta setmana; sent també causa d'aixó lo desitj que té l' Administració, de que, pera compláurer á moltes personas, se publiqui, d' aquí en endavant, los días de festa.

Desde aquesta fetxa, donchs, LO TEATRO CATALÁ veurá la llum los diumenjes, á no ser que, pera donar més interés á sa lectura ú oportunitat á las revistas, crégui convenient la Direcció, en benefici dels lectors, ferhi alteració excepcional algunas, si bé contadas, voltas.

NOSTRE GRABAT

LOS PINTORS DEL TEATRO CATALÁ

Tan gran fòu l' éxit y l' esplendor que 'l Teatro Catalá va alcansar en sas primeras manifestacions, que per res li calian lo decorat espléndit ni la pulcritud y perfeccionament en trajos, indumentaria y objectes de guardarropía.

Res d'aixó li era indispensable.

Una decoració de sala blanca, ó de sala rica; los mobles que venían á má, sens per res considerar si eran propis ó impropis, bastaban pera ser marchs dels hermosos cuadros que 's presentaban á la vista del públich.

Tant prodigiosa era la representació que de las obras, llavors casi solas, de D. Joseph María Arnau y D. Frederich Soler, produhían donya Francisca Soler de Ros, donya Carlota de Mena y los senyors D. Joseph Villahermosa, Fontova, Iscle Soler, Clusellas, Bertrán, Llimona, Pinós y algún altre que no recordem pera apuntar en aquest trevall fet á corre-cuyta, que 'l públich, entussiasmat, no més se fixaba en las móltras bellas que las obras contenían, en l' artística presentació que 'ls artistas

feyan de sos tipos, y en l' atenció que tothom prestaba als afligranats versos, ó á las graciosas ocurrencias, ó á las ideas brillants, que, si era drama lo que 's representaba, sortían dels llabis dels aplaudidíssims artistas.

Mes tanta fortuna no podía durar.

Passá temps, los anys portáren malalties als primers y gloriosos intérpretes del Teatro Catalá; á las malalties, seguí la mort del eminent Villahermosa, lo retirarse més tart de la escena la genial D.ª Francisca Soler de Ros; y llavors comensá la deficiencia que no poguéren omplir ab son gran mérit Fontova y Aciscle Soler, y llavors comensáren, públich y crítichs, á veure tal deficiencia ab que 's presentaban las obras en lo Teatro Catalá.

Lo que no 's paga ab diners s' ha de pagar ab dinadas; lo que ja no 's pagaba ab representacions completament satisfactorias, s' hagué de compensar ab hermós decorat y justa perfecció en indumentaria y guardarropía.

Lo discretíssim pintor D. Joseph Planella fòu lo primer que ab son mérit cocontribuí á embellir al Teatro Catalá.

A son pinsell se déu la hermosa sala bisantina que fòu march del histórich quadro «Lo Plor de la madrastra», de Soler, quals figuras vestí ab exquisita propietat lo, pera nosaltres, immortal dibuixant D. Tomás Padró.

La decoració de plassa de «La filla del marxant» y los figuríns d' aquest drama trágich, també fóren obra dels esmentats artistas, y no hi ha que dir com fóren felicitats per sos preciosos trevalls.

Més tart també pintá 'l Sr. Planella las decoracions de «Lo Rector de Valfogona» y «Lo Ferrer de tall», y també en ditas obras pintá y dibuixá los figuríns D. Tomás Padró.

Mes aquestas decoracions, aquets figuríns no prenián prou relleu, perque no 's referían á un espectacle.

Tenían sols per objecte presentar ab propietat las obras y lo sol compliment d' un deber may tè la ressonancia que logran aquets esclats artístichs que, per sa complicació y exhuberancia, s' anomenan espectacles.

En aquest punt de la historia del Teatro Catalá fòu quant, com un aussili providencial, apareguéren los grans é inspirats pintors ab que ara conta.

Primer l' eminent D. Francisco Soler y Rovirosa, que ja al còmensar sa gloriosa carrera, nosaltres li sentíam dir sovint com se glatia pera pintar decoracions del Teatro Catalá.

Contemporans á ell apareguéren los Srs. Urgellés y Moragas, lo inspirat senyor Carreras, y seguí á aquest lo no menos inspirat Sr. Vilumara. Darreament vingué á Barcelona lo Sr. Chía ab un company artístich qual nom sentim no recordar ara.

Al aparéixer tant notables artistas, havia ja mort lo Sr. Ballester, pintor de indiscutible mérit que no pogué contribuir al lluhiment del nostre Teatro, per motiu d' haver coincidit sa mort ab los primers

resplandors de l'albada de nostra gloriosa escena.

Als Srs. Urgellés y Moragas había de tocar la sort de presentar los primers espectacles del Teatro Català y després de haver pintat, ab alabansa de tothom, lo decorat del drama «Joan Blancas» del Sr. Ubach y Vinyeta, pintàren, alcansant brillant éxit, las decoracions y 'ls figurins del drama «Sota terra» original del Sr. Soler.

Mes tart ja, s'han anat suchehint los espectacles, encarregàntsen ja uns ja altres del esmentats pintors catalans, fins que 'l Sr. Soler y Rovirosa y Urgellés y Moragas pintàren, com sab tothom, ab extraordinari éxit, lo decorat del poema tràgich «Judas» original també de Soler.

L'èxit que últimament ha lograt lo Sr. Soler y Rovirosa ab las decoracions de «La Boja» nos ha inspirat la idea d'escriure aquestas ratllas en lloança dels pintors de nostra terra, als qui, pera més enaltirlos, dedicarem en nostras pàginas grabats que recòrdin los inspirats treballs ab que tots ó casi tots ells han enaltit nostre Teatro.

Ab tal objecte, donchs, comensém avuy reproduhint una de las tres decoracions que 'ls Srs. Urgellés y Moragas pintàren pera 'l drama «Sota terra». Aquest es lo grabat que, com nostres lectors han vist, honra avuy nostra primera pàgina, y grabats semblants á aquet de totas las obras que hagin decorat los nostres pintors, anirém publicant, á mida que poguem adquirir los dibuixos que s'necessitan pera poder complimentar la nostra idea.

Revistas Dramáticas

LA BOJA

Drama en tres actes, en vers, original de

D. ANGEL GUIMERÀ

y estrenat en lo Teatro Català de Noveitats.

Que 'l senyor Guimerà es una persona de moltíssim talent, es indiscutible.

Que 'l senyor Guimerà tè dons d'excelent poeta, es menys discutible encara.

Mès si 'l senyor Guimerà es un autor dramàtich en tota la acepció de la paraula, es molt discutible, y nosaltres volém mirar si podém comprobarho ara.

Y dihém ara, perque ara, avuy, ha vingut la calitat del éxit que ha obtingut sòn drama últim á donarnos la rahò, respecte de lo que nosaltres observabam.

La última obra del Sr. Guimerà, com totas las sèvas, tè qualitats estimables; més ha caigut, y ha

caigut, perqué en son conjunt no es res més que una exacerbació dels vicis y defectes y bellesas que en sas obras anteriors no s'havían manifestat prou grossa pera enfonsarlas.

Lo senyor Guimerà com poeta que vol s' de gran alé, aspira á la originalitat, y aixó l'honra; mes ha errat lo camí, y en lloch d'anar á la originalitat de fondo va á la del detall y confón la originalitat ab la extravagancia.

Y no tota la culpa es seva.

«La Boja» es lo fruit de las predicacions d'una crítica insensata que intenta establir lo predomini del mal gust y lo repulsiu en la escena, ab la excusa de que aixó es lo realisme y la naturalitat del Art.

Tant es lamentable que 'l talent del senyor Guimerà s'hagi deixat sorprendre per aquesta corrent desdixada, que, de debó, no 's necessita aixecarli cap calúnnia pera atacar lo mal gust que, com una fator infecciosa, s'aixeca de tota sa obra.

Basta dir que 'ls actors van enmascarats ó espellifats, que s'escorxa y 's cou y 's menja un conill en escena, que la dama 's guarda un ganibet al pit dihent: «Dorm aquí entre dos coixins...»

Interminable fóra la llista de cosas y frases de la calitat de las que acabém de citar, fent malbé, deteriorant, si així 's pot dir, una obra que romantissantla, enlayrantla á las verdaderas regións del Art, podía haber sigut una obra apreciable.

L'argument es desatinat é inverossimil, y aixó ho perdonaríam al Sr. Guimerà y ni n'hi faríam càrrechs. Produhir bellesa, encara que sia procedint per grans salts, ja es del nostre gust; mes valérsen pera presentar escenas repugnants, tipos asquerosos y endecassílabs repulsius, francament es cos que no cal ferla; perque si tanta naturalitat ha d'afalagarnos, val més anar á presenciar una escena de gent inmunda á las barraquetas ó en altres llocs més repugnants encara.

Al saber nosaltres, avans de representarse «La Boja», que sòn argument se desenrotllaba entre minayres, una dona del poble y un anacoreta, nos varem sentir complascuts; perque no es pas que no creguéim qu'«s pot exprimir poesia y sentiment d'aquesta mena de tipos. Mes quant vam veure lo que 'ls personatjes de «La Boja» féyan y déyan en la obra del senyor Guimerà, nos vam escruixir de que hi hagués qui s'atrevis á presentar semblants monstrositats al nostre públich.

¿Donchs qué? ¿ignora 'l senyor Guimerà, model particularment, segons nos diuhen, de cultura, cortesia y amabilitat, que á davant de la gent no 's poden dir cosas lletjas?

¿No ho sab que la literatura y l'Art tenen per encàrrech lo de donar cultura y formas admisibles á sas produccions?

Lo Teatro no es lo llibre.

Las novelas naturalistas d'en Zola, que representan escenas tant repugnantes com la de una dona que, mentres dona á llum una criatura, ajuda

als de sa família á estirar la corda que arrenca 'l badell del ventre d' una vaca, son ja conegudas per sa tendència, y qui vol las compra, y, qui no las vol, no las llegeix y las desprecia.

L' anunci d' una obra bufa com «La Mascota» y «Donya Juanita», las aristofanescas gatadas d' en Pitarra, y tot lo bufo, s' anuncian en forma que adverteix al públich lo que ha d' anar á veure, y aquest tria entre anarhi ó no anarhi.

¿Ho fa aixís lo senyor Guimerá?

Tot al contrari.

Ab justa fama de literat distingí, anuncia sas obras; se 'l tè per poeta sério, y un cop lo teatro s' ha umplert de gent de tota mena; un cop se contan allá personas que no poden resistir certas paraulas, y senyoras ruborosas, y senyoretas que no tenen coneixement encara de certas cosas, ve 'l senyor Guimerá y me 'ls hi plantifica cada despropósit que fa tremolar la terra. Ja ve un rey monjo y diu que s' estima més á una dona que á la Hostia consagrada; ja clavan nn punyal en una porta, y diu que alló es un clau pera penjarhi una carassa; y arriba per fi «La Boja», y com que una crítica, apassionada en son favor, no li ha donat may cap picada de dits respecte de tals inconveniencias, sino que, al contrari, las hi ha trovat *ideas sublimes*, lo senyor Guimerá ha pensat que podía terminar sòn castell de de fochs artificials ab la major abundancia possible de lo que sos amichs ne diuen cops de geni.

Mes sos amichs l' enganyan: créguins, senyor Guimerá. Si vosté hagués vist com nosaltres de la manera que 'ls imparcials, y sobre tot las senyoras y senyoretas, estaban inquiets dins sas butacas; si vosté hagués vist com, quant arribaba lo punt dels aplausos, eran solament sos innombrables amichs los que aplaudían, s' hauría convenut de que es forsós cambiar de camí y fer teatro ben educat, á menys que, tossut, pretengui fer teatro per homes sols, que es á lo que sembla dedicada la producció que s' ha estrenat en lo teatro del passeig de Gracia, deguda á sa fecunda ploma.

Y crega qu' es llástima; porque, en mitj de tot, sa obra tè un fondo enlayrat, es romántica y la conjuminació d' aquest género ab la manera d' haverla produhida dóna un conjunt tan barroch y desaforat que es cruixeix y esparvera.

Créguins lo senyor Guimerá: lo realisme no consisteix en escorxar conills, ni enmascarar á la gent, ni dir paraulas mal sonants. Una catedral magnífica es tan realista com un presiri asquerós, y sempre semblará de més bon gust triar la primera que lo segón.

Tampoeu se deixi alucinar per los que diuen que 'l romanticisme, en sa part bella, ha passat de moda. Miri com encara está menos de moda lo realisme extremat.

Miri com, si alguna cosa sosté á «La Boja», no són los esclats realistas, sino lo fondo romántich que en ella alena, y las bellíssimas y poéticas decoracions que hi ha pintat lo senyor Soler y Roviro.

Dónqui de tot cor las gracias del salvament de la obra, á la eminenta actriu donya Carlota de Mena. L' ha servit d' amich.

Es imponderable lo mérit artístich que en aquesta producció ha demostrat la inimitable artista.

Lo senyor Tutau, en lo paper de Damiá, ha ratllat á gran altura. Nosaltres es lo millor que li havém vist fer y li doném per sòn triump la més complerta enhorabona.

Lo senyor Bonaplata está bè, y no está millor porque no li permet lo incomprendible de sòn paper, tant estrany, incolor y desapacible, que tal volta podría ocasionar un just cambi de títol en la obra del Sr. Guimerá; puig nos sembla que més boig es l' anacoreta Albert que la Joana que representa la senyora Mena.

Lo senyor Oliva nos va agradar moltíssim y los demés actors van contribuir al resultat conseguit, lo que, relativament, fôu molt.

No créga lo senyor Guimerá que olvidém que la obra tè alguna escena feta garbosament y algún tipo ben delineat; aixó fa mes llastimós que quedi completament desmerescut per una escorxa repulsiva que amaga tot lo bell que tè 'l fondo de sa última obra.

J. BRÚ SANCLEMENT.

LO COMPTE DE PALLARS.

Tragedia en 3 actes, en vers, de D. Joan Maluquer y Viladot.

estrenada en lo Teatro Català de Romea

La primera obra dramática que ha donat al Teatro Català lo senyor Maluquer, es de l' escola romántica. Per aquest motiu en algunas revistas d' aquesta tragedia, se fan cárrechs al novell autor. No 'ls creyem justos.

Es lo romanticisme una escola literaria, que no pot rebutjar la poesia en qualsevol de las sevas manifestacions. Es convencional, sí; però ¿quina poesia no es convencional? Y 'l realisme modernísim, aquest realisme que no mes veu la part repulsiva de las cosas y de las accions y que prescindeix fins de las bellas reals, ¿no es també un género convencional?

No volem nosaltres, y ja ho diguérem en una de las passadas revistas, donar preferencia á una ó altra escola; pero sí volem sostindre que tant los romántichs com los realistas ténen iguals drets dintre de la literatura, y que tan dignes de llors son las manifestacions dels uns com las dels altres, com son literariament tan pecaminosas las exajeracions d' aquells, com las d' aquestos.

Se diu que 'l públich no está pe 'l género romántich. Si aixó fôs cert, no titubejariem en aconsellar als autors, que abandonéssin aquest género. Pero mentres lo públich ompli 'l teatro en los estrenos de las obras de l' Echegaray; mentres

aplaudeixi estrepitosament, com avuy fà, *El gran galeoto* y *Mar sin orillas*; mentres demani que 's pòsin en escena *D. Alvaro* y *Los amantes de Teruel*, y mentres dongui anualment una fortuna al propietari del *D. Juan Tenorio*, no creurém que 'l públich sigui repulsiu á l' escola romántica. Y entre 'ls literats, tampoch son mirats ab menyspreu los dramátichs romántichs, y, á pesar del afany dels esclussivistas partidaris del realisme en volguer desdenyar á aquestos, se mantenen fermes en son pedestal de gloria las figuras de Skeaspeare y Calderon de la Barca, y mes modernament las de Dumas (pare) y Victor Hugo.

No es, donchs, en concepte nostre, digne de cap censura *Lo Compte de Pallars*, perque sigui una tragedia romántica.

L' argument de l' obra es ben escullit y d' empresa, lo que no 'ns ha estranyat en lo senyor Maluquer, perqué, si bé se 'ns presenta nou com autor dramátich, ja se 'ns había demostrat avans en altres conceptes literaris, y pe 'ls coneixements que té en la seva carrera y 'ls diversos cárrechs que li han sigut confiats, lo suposabam capás de concebir un assumpto de vigor.

Lo que d' ell no debiam esperar era la part práctica, lo coneixement de l' escena. Y encara d' aixó se 'n ha sapigut sortir molt millor que la majoria dels principiants, sense volguer dir que no 's compreguí al veure la seva tragedia, que una ma més experta n' hauria tret mes partit, donant á l' acció mes mohiment, afeginthi algún altre personatge que hauria pogut donar major varietat á las escenas.

Lò plan está ben disposat; de manera que l' interès se sosté desde que comensa l' obra fins á l' escena final, en la que mort lo *Compte de Pallars*. Aquesta última situació, dificilment l' hauria portada millor cap altre autor. Basta dir, que ab una sola paraula de la comptesa, queda desenllassada la tragedia.

Los caràcters dels personatjes están bastant ben sostinguts; pero sobressortint sobre tots lo del trovador ó cantayre, que es lo tipo capital de l' obra.

Donada l' entonació trágica de *Lo Compte de Pallars*, l' autor ha posat en boca dels personatjes un llenguatge literari, que, sense ésser arcáich, es mes elevat que 'l modo de parlar usual. Entre aixó y fer dir á personatjes de certa categoria frases d' un vulgarisme estrenat, preferim lo que ha fet lo senyor Maluquer.

La tragedia está escrita en bona versificació, tota ella en versos endecasílabos, exceptuant una balada que en lo primer acte recita 'l trovador, que está metrificada en versos de vuit sílabas, abundant en los parlaments ben trobadas imatjes.

L' autor, además, nos revela en aquesta producció, que ha ben estudiat l' época en que l' acció 's desenrotlla.

Lo Compte de Pallars ha sigut dirigit ab acert y ben posat en escena.

Los actors estaban, ja en la primera representació, ben possehits dels seus respectius papers, y en lo desempeñyo, lo senyor Borrás doná probas de las sevas bonas qualitats poch comunas. La senyoreta Sala també 's distingí particularment, y 'ls demás se portáren millor en los dos primers actes que en lo tercer, si bé la segona representació resultá, fins en l' últim acte, molt millorada en l' execusió.

Lo senyor Maluquer siguié cridat varias vegadas en escena al finalisar cada un dels tres actes y nosaltres, al aplaudirlo, també saludem en ell á un nou autor que de segur donará á nostre Teatro días de gloria.

Dit aixó, terminém publicant acte seguit la hermosa balada que en lo primer acte recita 'l trovador, pera que 'l públich saboregi sas moltes bellesas.

«Allá va la pobre boja
qu' era hermosa com un sol,
y ara, ab son fillet als brassos,
demacrantse va pe 'l mon.

Va escoltar los préchs indignes
de lo seu noble aymador;
va preferi á l' honra seva,
collarets de perlas y or.

Y allá va la pobre boja
que era hermosa com un sol,
y ara ab son fillet als brassos,
demacrantse va pe 'l mon

Quan lo sol, demunt la terra
va extenent los seus raigs d' or,
ella, en la mar s' enmiralla
ab lo seu fill del seu cor.

Si li llessa no li llessa
no sab que fer en son dol,
que, pobret, no mes deshonra
trovará, 'sent bört, al mon.

Y allá va la pobre boja
que, era hermosa com un sol,
y ara ab son fillet als brassos,
demacrantse va pé 'l mon.

Quan lo sol va cap á pòndrers,
amagant son globo d' or,
ella, ab lo seu fill als brassos
d' un abisme mira al fons.

Si li llessa no li llessa,
no sab que fer en son dol,
que, pobret, no mes deshonra
trovará 'sent bört, al mon.

Y allá va la pobre boja
qu' era hermosa com un sol,
y ara, ab son fillet als brassos,
demacrantse va pé 'l mon.

Quan al poble hi ha balladas
l' alegría es la tristor;
si ella ab lo seu fill hi balla
tothom li fuig del entorn.

Si ella balla y si no hi balla,
callan tambori y fluviol,
que de qui balla ab deshonra
tothom li fuig del entorn.

Y allá va la pobre boja

qu'era hermosa com un sol,
y ara, ab son fillet als brassos,
demacrantse va pé 'l mon.

Quan esclata la tempesta
y duhent llamps rodola 'l tró,
ella diu als llamps si volen
abrusá 'l fill del seu cor.

Si li abrusan no li abrusan
no sab que fer en son dol,
que, pobret, no més deshonra
trovará, sent bört, al mon.

Y allá va la pobre boja
qu'era hermosa com un sol,
y ara, ab son fillet als brassos,
demacrantse va pé 'l mon.

Va escoltar los prèchs indignes
de lo seu noble aymador;
va preferi á l' honra seva,
collarets de perlas y or;
y ara, ni del mar las onas,
ni l' abim de negre fons
li volen al mon ser pares
del seu fillet del seu cor.

Y alla va la pobre boja
qu'era hermosa com un sol,
y ara, ab son fillet als brassos,
demacrantse va pé 'l mon.»

B. FERRER DE BROST.

LOS FUNDADORES DEL TEATRO CATALÀ

De desde 'l moment que fundàrem aquesta publicació ab lo sol y excludíu objecte de enaltir al nostre teatro regional y contribuir á són sosteniment y progrés, bé es clar que de cap mena podiam oblidarnos dels eminents artistes que, junt ab los ja indicats, foren sos fundadors.

Diguèrem ademés en nostres primers números, que la colecció complerta de nostre periodich seria una crònica exactíssima de tot lo bo y mitjà y dolent que hagi suchceut en lo Teatro Català, y bé es clar que si, aixó prometèrem, no podrán faltar los noms, las biografias y la historia dels mérits dels notables artistes, que, ab tant esplendor ompliren las primeras páginas de sos anys, escribintlas certament ab lletres d' or.

Donchs si tot aixó 'ns proposàrem y aixó diguérem ¿a qué venen las moltas cartas que rebem donantnos queixa de que encara no haguem parlat pera res de eminencias de tant relléu é indiscutible mérit, com son donya Francisca Soler de Ros, D. Joaquim Garcia Parrenyo, D. Josept Villahermosa, D. Miquel Llimona, y altres que foren los fonamentadors del Teatro Català?

¿Es possible que algú haja arribat á créurer que nos haviam pogut oblidar de tant insignes artistes?

¿Es possible que algú pensi que olvidem que, sino haguessen passat á mellor vida, altre seria avuy l' estat esplendorós del nostre teatro?

No, certament. Nosaltres no hem caigut en semblant olvit.

Nostres lectors hauran observat que ha aparegut ja en nostre periodich lo comensament de la historia del Teatro de Catalunya, desde 'ls mes remots temps. Donchs bé: aquesta historia será completíssima, aquesta historia, confiada á la experta ploma de una persona de mólt talent y vasta erudició, no podrá prescindir, ni que vulga, de parlar del modo merescut dels que en vida fóren verdaderas columnas sostenedoras del edificio del nostre Teatro Regional.

Mes com que, dada la llargaria de una obra de semblant importancia, tardarian en aparéixer las biografias dels esmentats artistas, nosaltres hem lo-grat del autor de la *Historia del Teatro Català*, que 'ns donga, ab antelació al lloch que deurán ocupar en son trevall, las biografias dels eminents artistes que tant semblan anyorar mólt dels nostres lectors.

Creyém que aquesta contestació ha de ser satisfacció complerta á las personas que 'ns han dirigit las anteditas cartas, y supliquem sols que no esperin los indicats trevalls ab impaciencia, pera que son autor los puga fer complerts y dignament, atés lo gran mérit dels artistes que la mort desapiadada va robar al esplendor del Teatro de la nostra terra.

LA REDACCIÓ.

BELLAS ARTS

Las exposicions se repeteixen d' un modo alarmant pera 'ls interessos dels artistes. Fa pochys días los senyors Russiñol, Casas y Clarassó ompliren lo saló París de quadros y barros cuits, y per cert que més abiat faltaba puesto qu' obras. A aquets va seguir lo nostre notable marinista senyor Meifren, omplint altre cop de gom á gom aquellas parets. Deixant apart lo mérit de las obras, nos fa pena aquest excés de producció. Segons lo catálech que repartían als concurrents, valian las 42 obras exhibidas (y eran en major nombre) 30.700 pessetas. Respecte á son mérit, hi había de tot; regular y molt bo. A tenir lloch, detallariam las qualitats y defectes de la major part; pero lo curt espay de que disposem nos obliga á dir tan sols que las que més nos van agradar son las dels números 1 Dos góndolas—4 Juego á bordo—13 Lago Lugano—14 Dias grises—15 La playa—22 Luna llena—29 Sardanyola, y 42 y 43, y en primer lloch lo número 5, Laguna Pene. Lo senyor Meifren adelanta en son art y es digne de que venguí molt, qu' es lo que l' hi desitjém. Pero, créguins; trevalla massa, y la abundancia abarateix los objectes per més que sigan objectes d' art.

Aquesta setmana ocupa tot lo lloch preferent lo artista senyor Graner, jove que possebeix envejables condiciones pictóricas y grans qualitats d' artista pensador, lo que fa que abusi d' aquesta última circunstancia.

En nostre humil modo de véurer l' art, apreçiem en

lo mentat artista una tendència equivocada que sols l'hi portarà 'ls plàcemes d'aquells del ofici incapassos de concebir cap idea; pero de cap modo l'hi reportarà sa tasca ni honra, ni profit, y anem 'ho á demostrar. Fora 'l quadret del fratre devant lo llibre, qu' es bo pe 'l públich y per los inteligents ¿quí l'hi comprarà los altres? Ningú. ¿Per qué? Perque avuy las habitacions no son bastant grans pera quadros com *Los Hijos de Adan*, qual idea admetem com á bona; pero de cap modo de tal importancia pera desenvoluparla en una tela de més de 4 metros quadrats. Després, sa execució tampoch te res de extraordinari.

Los altres quadros son assumptos prou bons pera quadros d' il·lustracions; pero no per perdrehi lo temps pintantho, sempre que no siga com á estudis pera guardar en lo taller. Senyor Graner: quan se té talent com vosté, 's vé obligat á emplearlo millor: aquest es nostre desinteressat parer.

Lo saló del carrer de la Portaferrixa anomenat «Hotel de Ventas» continúa 'sent un farrigo-farrago de quadros, pianos, mobles, etc.

En dit local aviat no podrà exposarhi cap artista de mitjana válua. Aquesta setmana al costat d' un quadro de don Francisco Masriera hi ha vuit ó deu *il·lusions d' aficionat* que, francament, desdiihen de aquell lloch, ja que en lo camaril de la Bonanova hi trovarán los lectors retaulas més artístichs. ¡Quina llástima de local!

U. D. O.

ENTRETENIMENTS

¿May dirían perque estimo á una dona guerxa, xata, manca, coixa, geperuda, petita, morena y faba?

Perque, com es una dona tota plena de grans faltas, per molt que jo falti á n' ella, com que té més faltas, calla.

LL. MILLÀ.

APLAUSOS

Nutrits y molts y calurosos n' obtingué lo distingidíssim primer actor del teatro Català de Romea, don Enrich Borrás, eu la representació del drama dels senyors Martí y Folguera y Soler, titolat «La Pena de mort» representat fa pochs dias en lo indicat colisseu.

Ja al comensar y durant tota la representació de la obra, per graus s' anaba 'l públich sorprenent de la forsa artística y la veritat ab que 'l Sr. Borrás desempenyaba son difícil paper; mes al arribar la escena final en que figura morir rodejat de tots los interlocutors del drama, ratllà á tanta altura, féu tants prodigis d' execució y de bellesa trágica, que 'l públich esclatá talment en una tempestat d' aplausos y lo teló de boca llingué d' alsarse repetidas vegadas pera aclamar al nou primer actor.

Després de la representació, lo cuarto del Sr. Borrás s' omplí de amichs y admiradors y periodistas, que, entussiasmats, anáren á felicitar al Sr. Borrás per son triunfo.

Nosaltres l'ofelicitem també y ab gust, per veure un artista que vé á aumentar la escassa llista dels de válua al que compta nostre teatro.

PROTESTAS

Creyém de tota bona fé que la Empresa del teatro de Novetats va pensar mal establint que un dels dos días de Teatro Català fós lo dimars, que es també día de Teatro Català en Romea.

Dihem aixó, perque 's pot donar lo cas de que un día coincideixin los estrenos en abdos teatros; y llavors ne surtirá tontament perjudicat l' estreno que revesteixi menos importancia, cosa que tant pot suchcehir á l' un colisseu com al altre, ja que tant mérits literaris tenen adquirits uns com altres autors.

Nos sembla que si Novetats, per exemple, funcionés en Teatro Català los dimécres y divendres, quedaria aquesta esmena á favor del dos teatros, si 's vol que mes que 'l perjudici d' un altre, se vulgui, com es natural, lo negoci propi.

SALÓ DE DESCANS

Ampliant la noticia del passat número, en que donabam compte de la disposició de Excm. Sr. Gobernador civil, referent al gran teatro del Liceo, pera que la Empresa deposités previament los drets de propietat de las obras de Ricardo Wagner, debém consignar que 'l no haberse fet en la forma disposada, fou perque lo delegat de Propietats D. Ramiro Monfort y Arxer va manifestar á la referida Autoritat y á la Empresa, que deixa d' intervenir en tal assumpto, per haver rebut un telegrama en lo que se l' hi deya que la casa propietaria habia accedit á las proposicions fetas directament á ella per la Direcció de nostre gran teatro.

En la reunió celebrada lo día 17 del corrent per l' honorable Cos d' Adjunts dels Jochs Florals, quedáren elegits mantenedors los senyors don Joan Permanyer y Ayats, don Arthur Campion, don Jascinto Torras y Reyetó, don Antoni Capmany, don Francisco X. Tobella y don Narcís Verdaguer, formant també part del Consistori del any actual lo secretari del anterior Consistori don Sebastiá Farnés.

Quedaren nombrats suplents don Joseph Puig Cada-falch, don Felip de Hita, don Jaume Massó y Torrents y don Sebastiá Trullol y Plana.

CAVILACIONS

CONVERSA

- ¡Ca, Joanet, no 'm convencerás!
- Escolta y ho veurém. No siguis....

—¿Qué? ¿Burro vols dir potsé?
 —No tant; pero si lo que tú has comensat á dir, acabantho jo mateix.
 —¿Qué?
 —No vull repetirho sol: búscaho entre lo qu' acabém de dir; pero consti que, si no 't convensas, per ço jo no seré may lo que 'ls dos hem dit qu' ets tú.

ROCH PALET DE RIERA.

COMBINACIÓ NUMÉRICA

.

Sustituir los pichs ab números, de modo que sumadas totas las ratllas horissontal, vertical y diagonalment, dónguin per resultat, 19.

A. BALAGUER.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9	Eyna de fuster.
3 1 5 2 7 2 8 9	Nom d' home.
8 9 6 7 8 4 5	Professió exposada.
3 4 5 2 1 5	Ofici.
3 4 5 5 9	En los trajes.
5 4 6 7	Ciutat d' Europa.
5 4 6	Licor.
3 7	Musical.
2	Consonant.

RAMON OJEDA LOPEZ.

TRENCA-CLOSCAS

Sr. D. Feliu Reyes y Noss

Carrer de 'n Bot N.º dos BARCELONA

Formar ab aquestas lletras los títuls de dugas aplaudidas pessas y lo nom y apellidos de son autor.

JOSEPH M. FELIU.

GEROGLIFICH

dins

ADA

A. BALAGUER.

Avuy doném també 4 planas de folletí; pero per excés d' original, deixém de publicar lo se-

gón capítol de la *Historia del Teatro Catalá*, y alguns altres treballs que surtirán en lo número del día 30 del actual.

Soluciones á las cavilaciones del número passat.

Conversa.—Cassimira.—Rahons.

Logogrifo.—Princesa.

Rombo.—Cabrils.

Xarada.—Mapa.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Un, por ahora, lector: Vegi l' article «Los fundadores del Teatro Catalá» y dóngui 's per satisfet.—*Jepet de l' orga*: Lo que 'ns convé ja ho posarém.—*J. M. Feliu*: Ja hem rebut lo qu' envia.—*R. Ojeda*: Ja vam suposar qu' era descuyt y no fet expressament.—*Giné* (*L' hereu de casa*): No hi cab lo de vosté.—*F. Torres*: Massa senzill.—*R. Bruna*: «Ma pega» no 'ns agrada.—*M. Solá*: Es massa llarch.—*A. Balaguer*: Ja li ha tocat la tanda. Se continuarà.—*Rite-ta del Masnou*: «D. Solá ¿té sopa?» no va be.—*A. Llímóner*: Esperí y envihi.—*P. Bolart* (*Reus*): Li escriu l' Administració.—*Brunet*: No s' hi enfadi.—*J. Reniu*: Felís viatge: lo rebrá en América.

La correspondencia al Administrador, Aribau 93 3.º 1.ª

Imprenta de Pere Ortega, carrer del Palau, 4.—Barcelona.

TELÓ D' ANUNCIS

CONSTRUCCIÓ DE TEATROS

SERVEY COMPLERT Y BO PERA GUARDARROPIAS

Per informes y detalls, dirigir-se al fuster del carrer de Caspe, 73, al costat de la botiga de comestibles.

BARCELONA

LAS MELLORS MÁQUINAS DE CUSIR
 son las de

SANTASUSANA

Carrer del Carme, 33.—BARCELONA

DIFERENTS MODELOS PERFECCIONATS
 MÁQUINAS DE FER MITJA

VENTA Á PLASSOS Y AL COMPTAT
PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota clase de máquinas.